

Åstorps kommun
kommun@astorp.se

2023-06-14

1 (23)

Dnr-2023:1060

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Nyvångs skola i Åstorps kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Nyvångs skola i Åstorps kommun avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framtidsytande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Nyvångs skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn på Nyvångs skola leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver se till att alla elever får en undervisning som är varierad och anpassad utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att samtlig personal utarbetar och följer gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero samt att eleverna involveras i arbetet.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen, årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen/betyg samt för diskussioner med lärare utifrån analysen i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 januari 2024 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till: skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till: Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:1060) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Nyvångs skola leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultaten och drar vissa slutsatser av uppföljningen. Vidare framgår att utöver kunskapsresultaten följer rektorn upp undervisningens genomförande och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Granskningen visar även att utifrån uppföljningen av skolans resultat genomför rektorn konkreta utvecklingsåtgärder. Vidare har rektorn skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande. Däremot visar granskningen att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas.

Uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultaten och drar vissa slutsatser av uppföljningen. Av intervjuer och inskickat material framgår att skolan har bedömningskonferenser i mitten av varje termin som fungerar som ett avstämningstillfälle för om eleverna når målen eller ej. Andra underlag som används för att bedöma elevernas kunskapsutveckling är förutom terminsömdöme/betyg exempelvis resultat av Skolverkets bedömningsstöd och olika avkodningstester. Varje termin skriver också varje klasslärare en verksamhetsanalys i skolans plattform för verksamhetsstyrning där lärarna analyserar terminen som varit. Lärarna analyserar här undervisning och resultat för sin klass utifrån omdömen/betygsresultat och vilka insatser lärarna genomfört i undervisningen så som läsutmaningar och undervisning i lärpar. Lärarna analyserar även vilka åtgärder som ska genomföras för ökad måluppfyllelse nästkommande termin som exempelvis lästräning och extra genomgångar. Elevhälsan utgår sedan främst från verksamhetsanalysen för åtgärder i respektive klass. Lärarna går igenom verksamhetsanalysen tillsammans med rektorn och får återkoppling kring vad som varit bra

och vad som kan utvecklas. Av Skolverkets statistik framgår att betygen i ett helt ämnesblock ligger betydligt lägre än majoriteten av skolans övriga ämnen. Enligt rektorn har hen inte uppmärksammat detta. Utifrån inskickad information samt intervju med rektorn och elevhälsan framgår att rektorn inte analyserar olika mönster i resultat utifrån varken lärare, klass eller kön.

Vidare framgår av intervjuerna att utöver kunskapsresultaten följer rektorn upp undervisningens genomförande och att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Dels direkt via verksamhetsbesök men framför allt via regelbundna avstämningar med speciallärare som också är arbetslagsledare och en del av skolans utvecklingsgrupp. Rektorn har även löpande möten med elevhälsan, möten med lokal samverkansgrupp och läser arbetslagsprotokoll samt får återkoppling från lärare under kompetensutvecklingsdagar. Därutöver används elevenkäterna som ett underlag för att få elevernas bild av undervisningen. Arbetslagen följer upp arbetet med värdegrundsuppdraget fyra gånger per år utifrån överenskommelser om förhållningssätt och bemötande gentemot elever, vårdnadshavare och mellan kollegor. Lärare säger även att rektorn pratar mycket om vikten av det relationella arbetssättet och att rektorn följer upp värdegrundsarbetet i medarbetarsamtal och via att rektorn själv undervisar när behov uppstår. I uppföljningar menar både rektorn och elevhälsa att det i ett arbetslag finns en mycket god samverkan mellan lärare som leder till en varierad och tydlig undervisning medan det i ett arbetslag i stora delar saknas denna samverkan vilket leder till bristande tydlighet och variation.

Granskningen visar vidare att utifrån uppföljningen av skolans resultat genomför rektorn konkreta utvecklingsåtgärder. Rektorn har utifrån sin analys identifierat att läsförståelse är ett prioriterat utvecklingsområde för skolan. Detta eftersom elever som kommer till högstadiet har visat sig ha låg läsförståelse. Fokus på läsning gäller därför i alla årskurser och rektorn menar att skolan arbetar med att skapa en likvärdighet kring läsning baserat på känd fonologisk pedagogik vilken enligt elevhälsan handlar om att skapa läsglädje hos eleverna. Skolan arbetar här på olika sätt exempelvis med regelbunden lästid av skönlitteratur, högläsning och att förklara ord och begrepp som används i undervisningen. Vidare har skolan arbetat med Skolverkets material "En läsande klass" där skolan bland annat har genomfört enkäter om elevernas läsning och skapat ett läsråd där skolbibliotekarien ingår. Utifrån inskickat material och intervjuer framgår sammantaget att arbetet med läsförståelse lett till att eleverna generellt fått ökad läslust, större intresse för böcker och ökad förståelse för vad olika begrepp betyder. De flesta elever har nu även klarat olika tester som speciallärarna genomfört. Som en del av läsutvecklingen har skolan även arbetat med olika metoder och arbetssätt utifrån nyanländas lärande. Detta eftersom kommunen genomgående identifierat låga

resultat för nyanlända. Skolan har här arbetat med olika språkfrämjande arbetssätt och att använda liknande strategier på hela skolan.

Elevers delaktighet är det andra prioriterade målet för skolan. Detta baseras på elevenkäter från föregående läsår som visade att eleverna upplevde en relativt låg grad av delaktighet. Skolan har arbetat med elevers delaktighet via läsråd där elever aktivt får vara med och bestämma över vilka böcker som ska köpas in till biblioteket och ta fram boklådor till raster. Skolan har även fått med en elevmedverkan i den lokala samverkansgruppen där rektorn och skolans fackliga representanter medverkar. Elever tar här med stöd av resursperson upp punkter som kommit fram i andra råd på skolan. Skolan har även utökat antalet elevrådstillfällen samt haft demokratiutbildningar för att eleverna själva ska kunna leda arbetet. Skolan genomför elevenkäter två gånger per läsår och elevhälsan säger i intervju att det nu är ett högre resultat gällande inflytande jämfört med föregående läsår.

Av intervjuer och inskickat material framgår att resursfördelningen i möjligaste mån utgår från elevernas behov. Under läsåret har exempelvis resurser omfördelats genom att skapa mindre undervisningsgrupper för nyanlända elever och riktade resurser har också gått till specifika elever som behövt mer stöd under en begränsad tid. Vidare framgår att rektorn fördelat resurser såväl till extra stöd för enskilda elever som till stöd och handledning för lärare.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att rektorn har avsatt tid och skapat en mötesstruktur på skolan som möjliggör lärares samverkan sinsemellan och med skolans elevhälsoteam. Lärarna är uppdelade i arbetslag och har arbetslagsmöten varje vecka under ledning av arbetslagsledare som också är speciallärare. Syftet med dessa möten är att diskutera olika praktiska frågor men även skolutvecklingsfrågor. Skolan har en digital plattform där rektorn läser om effekter på undervisningen samt ger respons till lärare utifrån skolutvecklingsfrågor som arbetslagen arbetat med. Utöver arbetslagsmöten har skolan även särskilda möten för fokusområdet "Nyanländas lärande". I arbetet med nyanländas lärande använder och provar lärare olika arbetssätt och reflekterar över detta arbetssätt för att sedan reflektera tillsammans med processledare. Rektorn menar att detta arbete är en framgångsfaktor för skolan genom att lärare fått ny kunskap genom dessa steg i lärandet. Emellertid framkommer i intervjuer att de olika arbetslagen kommit olika långt i detta arbetssätt och rektorn och elevhälsa menar att det arbetet som ligger framför dem nu är att arbetssättet som

tillämpas i vissa klasser ska implementeras även i övriga klasser. I intervjuer framkommer att arbetslagens utvecklingsarbete formuleras i så kallade pedagogiska överenskommelser. Rektorn följer upp dessa utifrån arbetslagsmötets protokoll och hen får även regelbunden information i mötet med arbetslagssamordnarna och i samband med kompetensutvecklingsdagar.

Vidare framgår av intervjuerna att obehöriga lärare får stöd. I intervju med rektorn och lärarna framgår att en lärare som är obehörig i ett ämne får stöd via specialläraren som är knuten till det arbetslag som läraren tillhör samt av rektorn. Dessutom framkommer i intervjuer att rektor uppmuntrar lärare som är obehöriga att bli behöriga för de ämnen de undervisar i.

Jämställdhet

Granskningen visar att rektorn inte ger lärarna en tydlig ledning i hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Av det inskickade materialet och intervju med rektorn, lärare och elevhälsa framgår att rektorn visserligen tar del av verksamhetens resultat utifrån kön i skolans verksamhetsanalys men att rektorn inte har gjort någon analys av vilka resultatskillnaderna mellan könen är och vad de eventuellt kan bero på. I intervju med rektor, lärare och elevhälsa framkommer att arbetslagen inte hittat några specifika avvikelser i resultat mellan könen, mer än att resultaten är lite högre hos flickor än pojkar. Det framgår även att det inte i något forum diskuteras på skolan vilka skillnader som finns och vad skillnaderna mellan vissa ämnen beror på. Det framkommer även att det saknas ett jämställdhetsarbete som syftar till att alla elever får samma förutsättningar oavsett kön, inte är något som tas upp i samtal med rektorn eller är ett pågående arbete på skolan. Emellertid framgår det exempel på ett förbyggande arbete kring jämställdhet där en lärare på skolan har i uppdrag att driva ett arbete med karriärvägledning och företagsbesök där det under det senaste besöket pratats om olika yrkeskategorier och att de är tillgängliga för båda könen. Skolan har även haft läsande förebilder på skolan, där män från en känd lokal idrottsförening betonat hur viktigt det är att läsa. I intervjun med elevhälsan framkommer även att skolan jobbat med olika åtgärdande insatser som rör jämställdhet då det uppstått behov i någon specifik klass.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn systematiskt leder och styr jämställdhetsarbetet på skolan samt följer upp att skolans jämställdhetsuppdrag finns med i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte följer upp och analyserar skillnader i kunskapsresultat utifrån ett könsperspektiv samt att det saknas ett strategiskt, medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn.

I enlighet med 1 kap. 5§ skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Enligt läroplanen (Lgr 22) ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Av läroplanen framgår vidare att sättet skolan organiserar utbildningen, på hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma elevernas föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹ Vidare framgår av läroplanen att eleverna genom utbildningen ska utveckla en förståelse för hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.² Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med elevhälsan och lärarna diskuterar och planerar för hur de gemensamt kan arbeta med jämställdhet på skolan. Ett sådant strategiskt arbete kan ta sin utgångspunkt i ett tydligare fokus på analys av skolans resultat utifrån ett könsperspektiv. Ett strategiskt arbete kan också

¹ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

² Lgr 22, 2.1 Normer och värden

³ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

vara att rektorn i medarbetarsamtal har frågor om jämställdhetsarbetet i undervisningen eller att rektorn ger elevhälsan i uppdrag att ta fram gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektorn bör också följa upp att de möjligheter som finns för att undervisa om jämställdhet inom ramen för kursplanernas centrala innehåll tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Rektorn behöver även försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Det går exempelvis att se över och försäkra sig om att läromedel speglar både kvinnors och mäns erfarenheter. För att detta ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär. För att jämställdhetsarbetet ska fungera väl behöver rektorn också ta ansvar för att tydliggöra vikten av att detta arbete sker, säkerställa att förutsättningar finns för samverkan och gemensamma diskussioner, samt följa upp det arbete som bedrivs på området.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen i flera klasser är varierad och stimulerande samt eleverna får ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar även att flera lärare arbetar aktivt för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Vidare visar granskningen att flera lärare arbetar aktivt för att anpassa undervisningen och stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov. Granskningen visar även att flera lärare låter eleverna vara med och planera och utvärdera undervisningen och att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera utifrån frågeställningar utan givet svar och delvis kring sitt eget lärande. Däremot visar granskningen att det finns klasser där undervisningen inte varierar i samma utsträckning och där elever inte heller ges ett aktivt lärarstöd samt att alla elever inte får en undervisning med tydlig struktur och som är anpassad utifrån elevers olika behov och förutsättningar.

Variation och lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen i flera klasser är varierad och stimulerande samt eleverna får ett aktivt lärarstöd, men det framgår att det finns klasser där undervisningen inte varierar i samma utsträckning och där elever inte heller ges ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer och lektionsobservationer framkommer att flera lärare arbetar tydligt med att variera undervisningen genom att låta eleverna möta olika arbetssätt och praktiska moment under lektionerna samt växla mellan digitala och analoga arbetssätt. Hos dessa lärare arbetar eleverna i lärpar där de lär sig att fråga och hjälpa varandra för att utveckla sina kunskaper och bibehålla ett engagemang för uppgiften. Intervjuer framkommer även att flera lärare varierar undervisningen inom arbetsområdena och på de enskilda lektionerna utifrån att eleverna lär sig på olika sätt och utifrån vad som passar bäst med hänsyn till ämnesinnehåll. Dessa lärare ger även stöd genom att använda olika exempel när de förklarar samt följdfrågor för att skapa förståelse och intresse för uppgiften. Av intervjuer med rektorn, lärarna, elevhälsan och lektionsobservationer framgår det däremot att det finns klasser där undervisningen inte varierar i samma utsträckning. Det framgår att det i dessa klasser saknas ett tydligt arbete för att planera och genomföra undervisningen så att den blir varierad och stimulerande. Det framgår att i vissa ämnen består undervisningen huvudsakligen av att läraren föreläser och eleverna antecknar eller att eleverna arbetar enskilt. Det framgår även att det är elever som inte får ett utvecklat individuellt stöd eftersom undervisningen baseras på att alla elever arbetar med samma uppgifter på samma sätt.

Vidare visar granskningen att alla elever inte får en undervisning med tydlig struktur. Av intervju med rektorn, elevhälsa och lektionsobservationer framkommer att flera lärare har en struktur som är tydlig för eleverna i respektive klass. Lärarna har ett tydligt upplägg över vad som kommer hända under dagen samt vad eleverna ska göra under lektionerna och använder bildstöd för att illustrera det för eleverna. Lärare ger även exempel på att elever är med och resonerar och formulerar syfte och mål för enskilda lektioner eller hela ämnesområdet. Däremot framgår att det finns klasser där det är mer otydligt vad som ska hända under respektive lektion eller arbetsområde. I intervju med elevhälsan framkommer att det blir svårare för elever att nå målen eftersom struktur som exempelvis tydlig uppstart och avslutning av lektion saknas på vissa lektioner och ämnen.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att flera lärare arbetar aktivt för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Utifrån intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framkommer att lärarna på olika sätt arbetar med elevernas motivation och självförtroende. Exempelvis har lärarna inom ramen för arbetet med nyanländas lärande utvecklat undervisningsmetoder med begreppsförklaringar som en viktig del för att motivera eleverna. Flera lärare arbetar också aktivt med att på olika sätt hitta mottagare utanför klassen. Exempelvis har eleverna på lågstadiet läst högt för förskolebarnen, vilket lärarna menar har gjort eleverna väldigt motiverade vad gäller läsning. Flera lärare arbetar även med att stärka elevernas självförtroende genom att låta dem samarbeta i sina lärpar för att lösa uppgifter. Ett annat exempel är att flera lärare fördelar ordet till eleverna där frågor slumpmässigt fördelas ut och lärparen stöttar varandra i svaren. Lärarna som använder detta arbetssätt menar att eleverna stärks genom att de får öva på att formulera sina egna tankar och höra någon annans tankar kring samma frågeställning. Det framgår även att flera lärare använder variationen i undervisningen som ett sätt att motivera eleverna. I intervju med elevhälsan framgår det dock att det finns lärare som uttrycker låga förväntningar och en negativ elevsyn.

Vidare visar granskningen att flera lärare arbetar aktivt för att anpassa undervisningen och stimulera och utmana eleverna efter deras förutsättningar och behov men att det finns ämnen där undervisningen inte anpassas. I intervju med lärarna framkommer att lärarna återkommande diskuterar hur man når alla elever med sin undervisning och att flera lärare arbetar på olika sätt för att stimulera och utmana eleverna. Det framgår att lärare för de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling försöker anpassa uppgifter och utmana dem i att utveckla sina texter. Lärare förbereder extrauppgifter till vissa elever medan de elever som har svårare att nå målen får arbetsschema och lite mer stöd. Ett annat exempel är att eleverna i några klasser får regelbundna tester i huvudräkning utifrån sin nivå som följs av att de gör en snabb avstämning med läraren kring hur det kändes denna gång. Emellertid framkommer i intervju med rektorn, elevhälsan och lektionsobservationer att det finns ämnen där alla elever får samma uppgifter och förväntas arbeta på samma sätt. Eleverna får generellt arbeta mer med innehållsmässigt begränsade uppgifter och förväntas göra mer av samma sak.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att flera lärare låter eleverna vara med och planera och utvärdera undervisningen. I intervjuer med lärare och elever framkommer att lärarna använder så kallade VÖL-scheman som innebär att ett arbetsområde inleds med att lärarna tillsammans med eleverna inventerar vad eleverna känner till om området och vad de vill

lära sig. Eleverna får sedan lämna förslag på arbetssätt som exempelvis läsa, se filmer, att läraren berättar och så vidare. I metoden ingår att klassen utvärderar området tillsammans och lärare säger att det då blir tydligt för eleverna vad mycket de lärt sig i jämförelse med tidigare. Gällande utvärdering av undervisning så görs det enligt rektorn och lärare kontinuerligt i flera klasser, där undervisningen generellt utvärderas på olika sätt när ett arbetsområde avslutas. Hur utvärderingen går till anpassas beroende på elevernas ålder. Elever säger också att lärare ibland frågar vad de tyckte om lektionen och hur de vill fortsätta arbeta vid nästa tillfälle. I intervjun med elevhälsan framkommer att ett av skolans läsårs mål är elevernas delaktighet och att upplevelsen av delaktighet tagit ett kliv framåt hos eleverna när nu hela skolan fokuserar på det som utvecklingsområde. Lärarna har även åtagit sig att jobba med att göra eleverna medvetna om sin delaktighet och när de kan påverka.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna möjlighet att reflektera utifrån frågeställningar utan givet svar och delvis kring sitt eget lärande. I intervjun med lärare framgår att i flera lärare använder VÖL-schemat som ett sätt att även låta eleverna reflektera över sitt eget lärande. Lärarna arbetar också mycket med att låta eleverna få utrymme att resonera kring olika svar. Majoriteten av lärarna på skolan framhåller också att deras arbete med lärpar får eleverna att reflektera över sitt eget lärande. I intervjun med rektorn framkommer dock att det är väldigt individuellt hur mycket lärarna arbetar med att låta eleverna testa olika undervisningssätt och reflektera över hur de lär sig bäst.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn behöver se till att alla elever får en undervisning som är varierad och anpassad utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Skolinspektionens granskning visar att även om rektorn ser till att lärarna arbetar med skolans olika prioriterade läsårs mål så finns det elever som inte får en varierad undervisning som är anpassad utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar.

Enligt 1 kap. 4 § skollagen ska undervisningen utgå från och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov och förutsättningar. Varje elev ska ges ledning och stimulans efter sina förutsättningar. Av Lgr 22 framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt samt ta hänsyn till

varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.⁴ Vidare ska läraren svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.⁵

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, utifrån det som framkommit i granskningen, tillsammans med enskilda lärare och lärargrupper för samtal och gemensamt arbetar kring hur man kan jobba med variation och anpassning av i undervisningen. Diskussionerna kan exempelvis handla om hur lärare planerar lektionerna för att dessa ska innehålla en variation och växling mellan olika arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta på. Olika sätt att arbeta på kan ta sig uttryck i en växling mellan arbetsformerna helklassundervisning, grupparbete och enskilt arbete. Till exempel kan helklassundervisning varieras metodmässigt på olika sätt av läraren utifrån förmedlande/förklarande metoder), interaktiva metoder och gestaltande metoder (dramatisering, rollspel). Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärarna för samtal om hur lärare kan anpassa undervisningen så att den ger möjligheter för alla elever att arbeta med lektionsinnehållet på en svårighetsnivå som är lagom för dem. Diskussionerna kan även utgå från vad en utmanande undervisning innebär och hur lärare kognitivt kan utmana eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Forskning visar att det centrala är att eleverna utmanas på en nivå strax ovanför sin nuvarande förmåga för att lärande ska äga rum. Lärande ska ske så att det utmanar alla elever oavsett vilken nivå de befinner sig på. Om utmaningarna blir för få sker inget lärande och eleverna tappar ofta intresse och motivation. Om kraven istället blir för höga och stödet för begränsat riskerar eleverna att bli frustrerade och ge upp. Vidare kan rektorn organisera så att lärare får möjlighet att dela med sig av metoder och arbetssätt för att på så sätt sprida goda exempel.⁶ Rektorn behöver sedan, eventuellt i samverkan med speciallärarna, följa upp hur samtliga lärares arbetar med såväl variation som anpassning av undervisningen och sätta in stödåtgärder vid behov.

⁴ Lgr 22, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

⁵ Lgr 22, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

⁶ Skolinspektionen (2016) *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*, Tematisk analys.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att det pågår ett arbete på skolan för att skapa och bibehålla trygghet som också involverar eleverna. Vidare visar granskningen att skolan inte har något gemensamt förhållningssätt i hur lärare jobbar med studieron i klassrummet och som också involverar eleverna.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att det pågår ett arbete på skolan för att skapa och bibehålla trygghet som också involverar eleverna. Flera lärare beskriver hur de arbetar aktivt med att skapa en trygg miljö i klassrummet genom att bland annat avdramatisera felsteg och misstag hos både lärare och elever. I intervju med rektorn framhåller hen att en framgångsfaktor i trygghetsarbetet är att eleverna har många vuxna på skolan som arbetat länge och som eleverna har en relation till. I den lokala samverkansgruppen tar elever upp saker som hänt och diskuterar stämningen på skolan i allmänhet. Det är också ett tillfälle för rektorn att återkoppla till eleverna om vad skolan gör och har gjort för generella insatser utifrån specifika händelser kopplat till trygghetsarbetet. På skolan finns också ett kompisråd som jobbar med relationer och aktiviteter för att alla elever ska må bra. Eleverna är även involverade i ett projekt för att förbättra tryggheten på raster där ett antal elever utbildats i att hålla i rastaktiviteter som vuxna samordnar. I intervju med rektorn framkommer att rastaktiviteterna bidragit till att rasterna blivit lugnare och mer kreativa vilket även framgår av skolans elevenkätundersökning. Utifrån skolans egna enkäter, Skolenkäten och i intervjuer med elever framgår att eleverna upplever en hög trygghet på skolan. I intervju med rektorn och elevhälsan framhålls exempelvis att framgångsfaktorer i trygghetsarbetet är att det finns en bra struktur på alla elevhälsomöten och att lärarna löpande deltar vid EHT samt att varje klass består av en mentor och en resursperson.

Skolans arbete för att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att trots att skolan inte har något gemensamt förhållningssätt när det gäller hur lärare arbetar med studieron i klassrummet och som också involverar eleverna. Av intervjuer med lärarna och elever samt av lektionsobservationer framkommer att det på skolan saknas gemensamma strukturer och arbetssätt för att skapa studiero. Det framgår även att lärarna inte gemensamt pratar med varandra om strategier för att skapa och upprätthålla studiero. Vidare framgår att såväl lärare som elever upplever det stökigt emellanåt och att det finns elever som stör studieron. Läraren säger att de är noggranna med att säga till när elever stör eller har ett oacceptabelt beteende men enligt intervjuade elever säger lärare till på olika sätt och elever säger att dessa sätt har en kortvarig effekt. Rektorn och lärarna menar att det bland eleverna ofta finns en förväntan kring begreppet studiero som handlar om att det ska vara helt tyst. Av intervju med rektorn och lärarna framgår att elever på klassråd diskuterar skolans trivselregler som en del av det förebyggande arbetet med studiero men att det saknas en diskussion och samsyn mellan lärarna och eleverna vad studiero innebär vid olika tillfällen. Dock följer rektorn upp studiero via klassrumsbesök och kontinuerliga möten med speciallärarna som är med i den dagliga verksamheten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att samtlig personal utarbetar och följer gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero samt att eleverna involveras i arbetet.

Skolinspektionens granskning visar att det inte finns något gemensamt förhållningssätt för hur lärare arbetar med studieron i klassrummet och som också involverar eleverna.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att

ordningsreglerna ska följas upp regelbundet och resultatet ska analyseras. Av läroplanen framgår att läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.⁷

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tillsammans med lärarna och elevhälsan diskuterar hur man kan skapa ett gemensamt förhållningssätt kring studiero som också inkluderar eleverna. Exempelvis kan lärarna, på skolans etablerade mötesforum, diskutera goda exempel på det arbete som görs idag samt gemensamma strategier och förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. Som en grund för detta behöver lärare prata om och ha samma inställning till vad som präglar en god studiemiljö och vilken ljudnivå eller vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i klassrummen. Det kan även vara enklare för eleverna att upprätthålla regler gällande ordning och ljudnivåer om de har varit delaktiga i att bestämma vad som gäller vid olika aktiviteter i klassrummet. Därför bör eleverna få vara delaktiga i arbetet som handlar om att skapa samsyn kring hur arbetet med studiero ska bedrivas, genom att rektorn och lärare lyssnar på elevernas uppfattning kring hur de upplever studieron och undervisningens kvalitet. Eleverna behöver också få vara med och ha synpunkter på det förebyggande arbete som skolan bedriver samt vilka förhållningsregler som bör gälla i klassrummet.

Arbetet gällande studiero på skolan bör också handla om att alla lärarna tänker på att deras förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen spelar en avgörande roll för studieron. Rektorn behöver även, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet, följa upp arbetet med studiero med både lärare och elever.

⁷ Lgr22, 2.1 Normer och värden

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt att lärare använder vissa metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Granskningen visar dock att rektorn inte följer upp och analyserar skillnader i betyg, omdömen och resultaten på de nationella proven i syfte att identifiera eventuella avvikelser.

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning samt att lärare använder vissa metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av inskickat material och i samtliga intervjuer framgår att rektorn ger lärarna förutsättningar för att bedömning och betygssättning ska diskuteras i arbetslagen. Rektorn har även avsatt tid i sin organisation för lärarna att sambedöma och samrätta de nationella proven. I Åstorps kommun träffas lärarna i årskurs 3 och 6 för att sambedöma de nationella proven och tid avsätts även på skolan för ändamålet. I kommunen finns även olika ämnesnätverk som alla lärare medverkar i och de träffas fyra gånger under ett läsår där bedömning är ett av ämnena som avhandlas. Inom kommunen finns även en kommunövergripande tjänst som arbetar specifikt med stöttning vid bedömning och som tar fram olika stödmaterial och regelbundet är ute i verksamheten. Det framgår även i intervjun med lärarna att de tar del av de obligatoriska tester som genomförs av specialpedagog och jämför med det underlag läraren har på eleven.

Granskningen visar vidare att rektorn inte följer upp och analyserar skillnader i betyg, omdömen och resultaten på de nationella proven i syfte att identifiera eventuella avvikelser. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framkommer att rektorn inte analyserar skillnaden mellan betyg och resultat på nationella prov eller diskuterar med lärarna vad dessa avvikelser beror på. Av nationell statistik framgår att differensen mellan slutbetyg och resultat på nationella prov i årskurs 6 i matematik var hög våren 2022 och rektorn säger i intervjun att hen inte uppmärksammat dessa avvikelser. I ma-

tematik hade 48 procent av eleverna högre slutbetyg än resultatet på nationella provet och under de senaste provtillfällena har denna procentsats ökat markant. Gällande terminsbetygen i årkurs 6 våren 2022 fanns det stora skillnader mellan ämnen där so-ämnena hade markant lägre betyg än övriga ämnen. I intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna framgår det att rektorn inte uppmärksammat dessa avvikelser och därmed inte heller diskuterat avvikelserna med varken elevhälsan eller lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn analyserar skillnader i omdömen och betyg i olika ämnen, årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen/betyg samt för diskussioner med lärare utifrån analysen i syfte att hitta förklaringar till avvikelser.

Granskningen visar att rektorn inte följer upp betyg och omdömen i syfte att identifiera eventuella avvikelser och därmed inte för diskussioner med lärarna och söker förklaringar till avvikelserna.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.⁸ Därtill ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁹

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram allmänna råd om betyg och betygssättning. Dessa allmänna råd innehåller rekommendationer om hur lärare, rektorer och huvudmän kan arbeta för att betygen ska bli så rättvisande och likvärdiga som

⁸ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

⁹ Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar

möjligt. Av de allmänna råden framgår bland annat att arbetet med uppföljning av betygen och betygssättningen är en del av det systematiska kvalitetsarbete som rektorn leder. Om rektorn identifierar avvikelser inom och mellan ämnen och elevgrupper är det viktigt att rektorn undersöker om dessa är motiverade eller inte¹⁰.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet, även följer upp om det finns skillnader och avvikelser i omdömen och betyg. Här kan rektorn med fördel delvis använda sig av lärarnas verksamhetsanalys som en del av detta arbete. Sedan rekommenderas rektorn att tillsammans med enskilda lärare, lärargrupper och speciallärare föra samtal om och söka förklaringar till identifierade skillnader och avvikelser samt att undersöka om dessa är motiverade. Vidare bör rektorn tillsammans med lärarna diskutera vilka eventuella förändringar som behöver genomföras. Sådana förändringar kan exempelvis handla om hur lärare samverkar kring såväl planering av undervisningen som bedömning, vilka metoder lärarna använder för att kvalitetssäkra sina bedömningar eller om behov av kompetensutveckling inom området bedömning och betygssättning.

¹⁰ Skolverket (2018), Betyg och betygssättning, Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Stockholm, s 42 ff.

På Skolinspektionens vägnar

X Kerstin Martinsson

Kerstin Martinsson

Beslutsfattare

Signerat av: Kerstin Martinsson

X Fredrik Joneman

Fredrik Joneman

Föredragande

Signerat av: Fredrik Joneman

I handläggningen av ärendet har även utredare Matilda Liljeberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 21-23 mars 2023. Besöket genomfördes av Fredrik Joneman och Matilda Liljeberg.

Nyvångs skola i Åstorps kommun är en kommunal skola där det under nuvarande läsår går cirka 140 elever i årskurs 1-6. Skolan styrs av rektor i form av områdeschef och en biträdande rektor som leder den dagliga verksamheten.

Antalet heltidstjänster på skolan är 10,9 där ämnesbehörigheten är 64,3 %.

Under läsåret 21/22 var antalet elever i årskurs 6 som nådde kunskapskraven i alla ämnen 55,6 % mot Åstorps kommuns 48,8 % och rikets 72,4 %.

Läsåret 21/22 var andelen elever som hade ett högre slutbetyg i matematik årskurs 6 än resultatet på nationella provet 48 %. Under läsåret 16/17 var det 52,6 % som hade ett högre slutbetyg i matematik än resultatet på nationella provet men läsåret 17/18 endast 6,3 %.